

2015/2324(INI)

26.4.2016

ADVIES

van de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling

aan de Commissie regionale ontwikkeling

inzake een strategie van de Europese Unie voor het Alpengebied
(2015/2324(INI))

Rapporteur voor advies: Ulrike Müller

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie landbouw en plattelandontwikkeling verzoekt de ten principale bevoegde Commissie regionale ontwikkeling onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. benadrukt het belang van het Alpengebied als leef- en natuurgebied, economische ruimte en recreatiegebied vanwege de onmisbare bijdrage van de land- en bosbouw, het duurzame toerisme het gehele jaar door en het bedrijfsleven; onderstreept het onbetwistbare nut van deze economische sectoren voor een duurzame ontwikkeling van de regio en een duurzaam beheer van de natuurlijke hulpbronnen, doordat zij zorgen voor een hoogwaardige levensmiddelenvoorziening, vestiging in randgebieden, beheer van het cultuurlandschap en de instandhouding van ecosystemen door de bescherming van soorten, bodem en wateren; verwelkomt de Alpenstrategie van de EU als integratiekader en als een middel om de duurzame economische, ecologische, infrastructurele en sociaal-demografische ontwikkeling van de Alpenregio te verbeteren en te bevorderen; verzoekt de Commissie en de lidstaten om rekening te houden met de lessen die uit de tenuitvoerlegging van andere macroregionale strategieën van de EU zijn getrokken;
2. benadrukt de noodzaak van initiatieven ter verbetering van de mobiliteit, de digitale infrastructuur, de energievoorziening, de sociale migratie en de demografische vooruitzichten en ter versterking van de samenwerking en coördinatie tussen instanties op verschillende niveaus om gemeenschappelijke uitdagingen op bepaalde grensoverschrijdende terreinen efficiënter en doeltreffender aan te kunnen gaan dan met afzonderlijke maatregelen mogelijk zou zijn; onderstreept dat in het kader van de strategie ook moet worden gekeken naar uitdagingen die voortvloeien uit de mondialisering en de de-industrialisatie; onderstreept het belang van een betere toegang tot openbare diensten en de infrastructuur om de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van deze regio's te vergroten en om de terugloop in het aantal kleine boerenbedrijven en familiebedrijven, die een belangrijke economische en sociale pijler in de regio vormen, tegen te gaan; acht het noodzakelijk om bij de uitvoering van de strategie de bijzondere tradities op het gebied van bodemgebruik, ambachten en toerisme in stand te houden;
3. benadrukt dat de berglandbouw economische, sociale en milieuwaarden vertegenwoordigt en dus ondersteund moet worden met gericht beleid dat de nadelen van de berglandbouw compenseert en de bijdrage van die landbouw aan de instandhouding van het milieu en het sociale weefsel in grote delen van Europa weet te benutten; benadrukt dat er bijzondere aandacht moet uitgaan naar kleine boerenbedrijven, waarbij het meestal om familiebedrijven gaat, en naar de rol die in de alpiene landbouw wordt gespeeld door de vrouw, die als motor voor groei fungeert en daarom meer steun en erkenning moet krijgen; herhaalt dat een duurzame ontwikkeling van de berggebieden van essentieel belang voor het welzijn van de plattelandsbevolking, de verbondenheid tussen de generaties en de vooruitzichten van agrarische familiebedrijven;
4. bevestigt dat juist plattelandsgebieden, plattelandontwikkeling, de "toekomst van het dorp" en de landbouw doorslaggevend zijn voor de verdere ontwikkeling van het Alpengebied;
5. is bezorgd over de achteruitgang van de ecosystemen en het gevaar van natuurrampen in

bepaalde delen van het Alpengebied en verzoekt de Commissie en de lidstaten in dit verband om een op de lokale omstandigheden toegespitste, duurzame land- en bosbouw zeker te stellen, met bijzondere aandacht voor een gezonde bodem, en te stimuleren dat de cultuurgrond en de biodiversiteit in de regio in stand worden gehouden en economische kansen worden gecreëerd door de natuurlijke hulpbronnen op lange termijn te beschermen; wijst op het belang van toepassing van de beginselen van de circulaire economie en van synergetische samenwerking tussen landbouw en andere economische activiteiten in gebieden die binnen het beschermde Natura 2000-netwerk liggen, alsmede in alle andere beschermde gebieden;

6. betreurt de toenemende braaklegging en overwoekering van cultuurgrond, die niet alleen negatieve gevolgen heeft voor het landschap, de rentabiliteit van de landbouw en met name de traditionele kleinschalige veeteelt- en landbouwpraktijken, maar ook voor de waterhuishouding en het hydrogeologische evenwicht, de biodiversiteit en de duurzame energieopwekking;
7. herinnert eraan dat het Alpengebied fungeert als de "watertoren" van Europa en dat de Alpen in de zomer tot wel 90 % van de watervoorziening van de aan de voet van de bergen gelegen regio's voor hun rekening nemen; herinnert er tevens aan dat de Alpen de grootste biomassareserve van Europa vormen; wijst erop dat de watervoorraad belangrijk is voor de waterkrachtproductie, de bevoeiing van de landbouwgrond, het duurzame beheer van bossen, het behoud van de biodiversiteit en het landschap en de drinkwatervoorziening, factoren die de komende jaren des te belangrijker zullen worden als gevolg van de klimaatveranderingen; acht het daarom noodzakelijk om in samenhang met het platform voor waterbeheer in het kader van de Alpenovereenkomst de uitwisseling van goede praktijken en de grensoverschrijdende samenwerking te versterken tussen de nationale instellingen die belast zijn met het beheer van water en rivierbekkens;
8. herinnert eraan dat de Alpen al heel vroeg hebben kunnen profiteren van hun waterlopen voor de opwekking van elektriciteit uit waterkracht; is van mening dat de uitwisseling van goede praktijken en de modernisering van de structuren met EU-middelen moeten kunnen worden ondersteund om het hoofd te kunnen bieden aan de toenemende energievraag en de groeiende toeristenstromen;
9. betreurt de huidige ontwikkeling waarin een toenemende indirecte onteigening van grondbezitters plaatsvindt in het kader van de uitvoering van de habitatrichtlijn (92/43/EEG) en van de biodiversiteitsstrategie; verzoekt de Commissie zich in te zetten voor de bescherming van het eigendomsrecht als elementair bestanddeel van de ontwikkeling van de Alpenregio's;
10. wijst erop dat de terugkeer van grote roofdieren een gevaar vormt voor de traditionele landbouw en veeteelt in veel Alpendalen, nu schapen, geiten en runderen steeds vaker worden aangevallen door wilde dieren; onderstreept dat tussen de diverse autoriteiten een betere coördinatie moet plaatsvinden bij het beheer en het uitzetten van roofvogels en vleeseters en dat de uitwisseling van informatie en goede praktijken moet worden versterkt om in het kader van de Alpenstrategie en in het platform voor grote vleeseters en wilde hoefdieren in het kader van de Alpenovereenkomst de grensoverschrijdende bescherming en het beheer van deze soorten te verbeteren;
11. stelt dat de strategie moet bijdragen aan de verwezenlijking van de tijdens de COP21

vastgestelde streefdoelen en ook moet aangeven hoe de regio moet omgaan met klimaatproblemen, vooral omdat dit gebied kwetsbaar is voor en blootstaat aan natuurrampen (bijv. modderstromen, natuurbranden);

12. wijst erop dat als het beginsel van trapsgewijze benutting van duurzame hulpbronnen wettelijk wordt geregeld en gehandhaafd, dit een zware ingreep in de eigendomsrechten zal betekenen en een belemmering zou kunnen vormen voor innovatie, met name bij kmo's;
13. benadrukt dat de traditionele landbouw- en veehouderijmethoden in de berggebieden moeten kunnen blijven bestaan, zodat landbouwstructuren en woonoorden bewaard blijven; verlangt de harmonisering, vereenvoudiging en vermindering van toetsingsprocedures en randvoorwaarden, met name voor kleine landbouwbedrijven en landbouwbedrijven in de bergen;
14. vindt het van belang om regionale programma's op te zetten ter ondersteuning van decentrale en macroregionale verwerkings- en commercialiseringsstructuren voor producten afkomstig uit de land- en bosbouw (bijv. coöperaties, producentenorganisaties), om hun positie in de waardeketens hout en levensmiddelen te versterken en de werkgelegenheid, de voedselvoorziening en het innovatievermogen van de gebieden te verbeteren; wijst op de voordelen die ontstaan als men op veel verschillende markten kansen creëert;
15. dringt aan op een opwaardering van landbouwproducten door het stimuleren van initiatieven voor een breder gebruik en de verspreiding van het keurmerk "bergproduct" via een praktische benadering, waarbij meer bekendheid wordt gegeven aan de beschermde geografische aanduidingen voor producten uit het Alpengebied en nieuwe, hoogwaardige producten worden ontwikkeld om aan de consumentenvraag te voldoen, met informatie over de tradities, de typische kenmerken en de kwaliteit van deze producten; is van mening dat producten uit het Alpengebied en de beschermde geografische oorsprongsaanduidingen beter moeten worden beschermd tegen namaak en roofkopieën; verzoekt de Commissie voorts speciale operationele programma's op te zetten om de reclame voor en de afzet van kwaliteitsproducten uit de bergen te verbeteren;
16. benadrukt het belang van de melkproductie in de berggebieden in de Alpen, en met name van de daaruit vervaardigde hoogwaardige zuivelproducten; wijst erop dat de zuivelsector vaak niet kan concurreren met melk uit gunstiger gelegen gebieden; verzoekt de Commissie en de lidstaten in het kader van het GLB specifieke compensatiemaatregelen in te voeren voor de producenten, en met name voor kleine en middelgrote familiebedrijven, om de economische levensvatbaarheid van de veehouderij en de zuivelproductie in de berggebieden te waarborgen, alsmede steun voor verwerkende bedrijven die op basis van Alpenmelk hoogwaardige producten vervaardigen;
17. onderstreept dat het van belang is het concurrentievermogen van de landbouwbedrijven in de bergen te versterken, o.a. door de oprichting van producentenorganisaties te bevorderen en de activiteiten van lokale producenten via openbare aanbestedingen te stimuleren; benadrukt dat netwerkvorming en samenwerkingsverbanden tussen bergboeren hun onderhandelingspositie tegenover distributiebedrijven kunnen versterken en in algemene zin de structurele zwakke punten van de berglandbouw helpen compenseren; is verder van mening dat korte toeleveringsketens in berggebieden en lokale markten van groot belang

zijn voor de instandhouding van de landbouwproductie op kleine bedrijven in deze gebieden;

18. is van mening dat de afzet van landbouwproducten zou kunnen worden verbeterd als deze deel zouden uitmaken van de algemene toeristische producten van een bepaald geografisch gebied;
19. vindt het bijzonder belangrijk dat aan jonge boeren een blijvend perspectief wordt geboden om zo de ontvolking van het platteland in het Alpengebied tegen te gaan; verzoekt de Commissie en de lidstaten internationale initiatieven te bevorderen waarmee ondernemerschap, branches in opkomst en de werkgelegenheid in de land- en bosbouw worden ondersteund; onderstreept het belang van een betere integratie van de landbouw in de plaatselijke economie, met name in de toeristische, ambachtelijke en kmo-sector, om het inkomen van de boeren te verhogen en banen in de landbouw voor jongeren aantrekkelijker te maken;
20. wijst nadrukkelijk op het belang van agritoerisme als bron van inkomsten voor kleine boeren (bijv. vakantie op de boerderij); verzoekt de Commissie en de lidstaten programma's op te zetten waarmee investeringen en ondernemerschap worden ondersteund; vindt het belangrijk dat die agrarische bedrijven met behulp van speciale toeristische campagnes wordt gestimuleerd;
21. wijst erop dat het klimaat en de topografie van de Alpenregio's de intensivering van de land- en bosbouw bemoeilijken; verzoekt de Commissie en de lidstaten om onderzoek en ontwikkeling op het gebied van graslandbeheer, veehouderij en bosbeheer te stimuleren door middel van het creëren van capaciteit om de efficiëntie van de productie te verbeteren, traditionele exploitatievormen en landbouwhuisdieren te behouden en de verschuiving in de richting van klimaatbestendige gemengde bossen te ondersteunen;
22. verzoekt de Commissie om de onderwijs- en adviesstructuren voor geschoolde krachten in de land- en bosbouw uit te breiden (bijv. een opleiding tot adviseur alpenweiden), een macrorregionaal opleidingsnetwerk te creëren en de samenwerking en netwerkvorming tussen partijen uit onderwijs, economie en wetenschap te intensiveren (bijv. sectoroverschrijdende stage- en uitwisselingsprogramma's), teneinde duurzame groei te stimuleren in het kader van gemeenschappelijke, grensoverschrijdende en internationale onderzoeksprogramma's en -projecten; herinnert eraan dat de berggebieden van oudsher een belangrijke bron van innovatie vormen, vooral omdat er moet worden gezocht naar oplossingen voor de natuurlijke handicaps; constateert dat in de Alpen eenzelfde persoon in de loop van het jaar vaak uiteenlopende activiteiten moet verrichten, soms ook grensoverschrijdend; verzoekt de Commissie, de lidstaten en de plaatselijke overheden de aanbieders van zowel initiële als voorgezette beroepsopleiding aan te sporen tot samenwerking; is van mening dat er cursussen moeten worden verzorgd en informatie moet worden verstrekt over innovaties in de land- en bosbouw om kleine boeren en familiebedrijven concurrerder te maken;
23. onderstreept de belangrijke rol van de landbouw en de mogelijkheden op het platteland bij de verzorging van sociale en pedagogische begeleiding, met name voor kwetsbare personen; verzoekt de Commissie sociale activiteiten in de landbouw te bevorderen, aangezien dit met name boeren in berggebieden een nieuwe mogelijkheid biedt om alternatieve diensten te verlenen;

24. wijst op het belang van toegang tot breedbandinternet en digitale diensten, en pleit naast de louter infrastructurele ontsluiting tevens voor een alomvattend concept van "digitale dorpen en regio's" als toekomstbestendige, levensvatbare en familievriendelijke leefomgevingen;
25. stelt vast dat er sprake is van administratieve problemen voor kmo's in berggebieden bij de aanvraag van financiële middelen uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (Elfpo); verzoekt de Commissie om de bijbehorende subsidieprogramma's aan elkaar aan te passen om zo een betere toegang tot financiële middelen en een succesvollere uitvoering te garanderen die voor kleine gemeenten meer oplevert;
26. dringt aan op harmonisering van de toekomstige en vereenvoudiging van de bestaande juridische randvoorwaarden voor agrarische bedrijven in het gehele Alpengebied, met name binnen het GLB; onderstreept de noodzaak van speciale aanvullende steun, waarvoor factoren als bodemkwaliteit en hellingshoek als basis moeten dienen, teneinde steile arealen duurzaam te kunnen exploiteren;
27. is verheugd over de totstandbrenging van een macroregionaal governance-model voor het Alpengebied om de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van land- en bosbouw te stimuleren; vindt het in dit verband van belang dat met name de uitwisseling van informatie en ervaringen tussen federaties en producentenorganisaties op het gebied van veeteelt, gewasenteelt en bosbouw over de grenzen heen wordt verbeterd door deskundigengroepen op te zetten die regelmatig bij elkaar komen;
28. legt er de nadruk op dat bij het opzetten van nieuwe initiatieven moet worden gestreefd naar regionale oplossingen en op participatie gerichte benaderingen en dat bestaande en nieuwe initiatieven moeten worden geharmoniseerd om de bergboeren in de Alpen maximaal te laten profiteren en administratieve belemmeringen terug te dringen; pleit bij alle maatregelen in het kader van een EU-Alpenstrategie voor rechtstreekse betrokkenheid van regio's, gemeenten en burgers, met bijzondere aandacht voor de belanghebbenden uit de land- en bosbouw die een toonaangevende rol moeten spelen bij de regionale uitvoering van het actieplan van de Commissie; wijst erop dat de Alpenovereenkomst, het cohesiebeleid van de EU en de bestaande EU-initiatieven in aanmerking moeten worden genomen;
29. vindt het belangrijk dat de Alpenstrategie van de EU wordt uitgevoerd met behulp van bestaande financieringsinstrumenten, zoals de structuurfondsen en het investeringsfonds 2014-2020, en dat er geen nieuwe instrumenten worden ingevoerd; benadrukt dat deze instrumenten efficiënt moeten worden toegepast en dat de coördinatie met het oog op de uitvoering van de strategie moet worden verbeterd;
30. verzoekt de Commissie en de lidstaten dat zij binnen het beleid voor plattelandontwikkeling voor kleine bedrijven in de land- en bosbouw stimuleringsprogramma's zoals Interreg en Leader uitbreiden om informatie en voorbeelden van beste praktijken uit te wisselen, synergieën tussen deze verschillende programma's tot stand brengen en zich richten op een beperkt aantal duidelijk omschreven prioriteiten; onderstreept in dit verband het belang van een multifunctionele kleinschalige landbouw in het alpiene berggebied;

31. herinnert eraan dat bergen nog steeds een belemmering vormen voor de toenadering tussen Europese burgers en dat de EU zich ertoe heeft verbonden meer financiële steun te verlenen voor de grensoverschrijdende vervoersinfrastructuur.

**UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING
IN DE MEDEADVISERENDE COMMISSIE**

Datum goedkeuring	26.4.2016
Uitslag eindstemming	+: 36 -: 5 0: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	John Stuart Agnew, Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Richard Ashworth, José Bové, Paul Brannen, Daniel Buda, Nicola Caputo, Matt Carthy, Viorica Dăncilă, Michel Dantin, Paolo De Castro, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Edouard Ferrand, Luke Ming Flanagan, Martin Häusling, Anja Hazekamp, Jan Huitema, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Marijana Petir, Laurențiu Rebegea, Bronis Ropė, Jordi Sebastià, Jasenko Selimovic, Maria Lidia Senra Rodríguez, Czesław Adam Siekierski, Marc Tarabella, Janusz Wojciechowski, Marco Zullo
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Pilar Ayuso, Franc Bogovič, Jean-Paul Denanot, Jens Gieseke, Ivan Jakovčić, Anthea McIntyre, Sofia Ribeiro, Ramón Luis Valcárcel Siso